

Estils

El que s'amaga més enllà dels mapes

THAÏS GUTIÉRREZ
BARCELONA

A *Moby Dick*, Herman Melville ens presenta l'arponer Queequeg, amic i còmplice del protagonista, com un nadiu

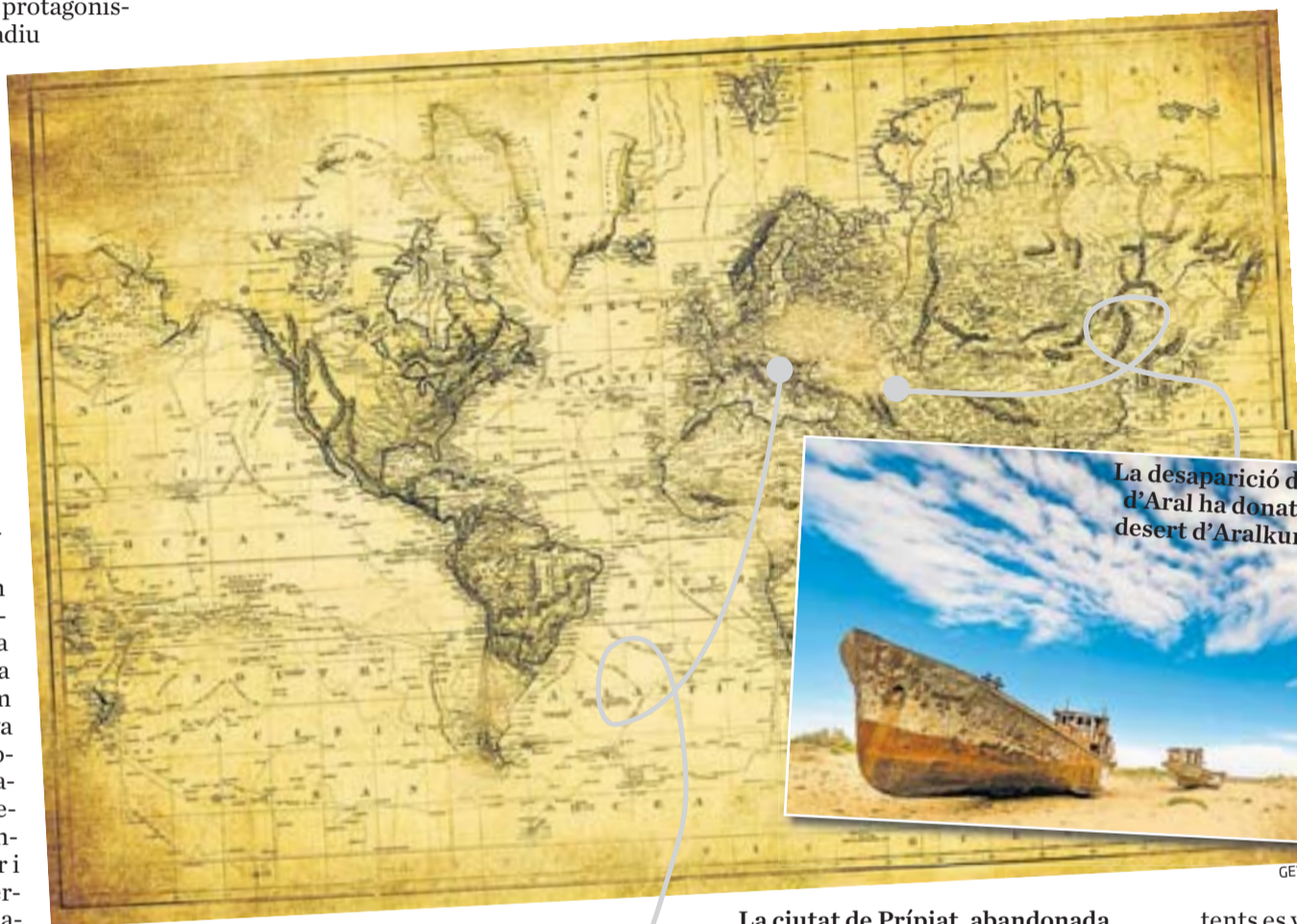
de les illes del sud del Pacífic, "un lloc que no figura en cap mapa, és el que sempre passa amb els llocs de veritat", diu. Aquesta afirmació la podria haver dit Alastair Bonnett, professor de geografia de la Universitat de Newcastle i autor de *Fuera del mapa* (Blackie Books), un llibre que proposa un viatge per 48 llocs del món que no surten als mapes, un viatge a la peculiaritat, a la diferència, a l'excelsionalitat.

Bonnett recorda, en una entrevista des d'Anglaterra, que va tenir una gran sensació de pèrdua "en el moment en què em van dir que ja no quedava cap lloc al món per explorar, que tot estava als mapes". "Vaig pensar -afegeix- que havíem de reinventar la idea d'explorar i començar a buscar les terres noves a les parts amagades dels mapes". I això és el que ha fet. "Com a geògraf, ara sé que els mapes no estan mai complets, fins i tot ara amb Google Earth i Google Maps. Aquestes aplicacions han canviat la nostra relació amb el planeta, són molt útils però també són asfixiants, tinc la sensació que tots en som presoners i per això trobo molt alliberador saber que hi ha llocs per descobrir". "Aquests llocs descartats i sense nom adquireixen una aura romàntica", diu.

El país de Sealand

De tots ells, el fascina especialment Sealand i la seva història, que coneix des que era un nen. Es tracta d'una plataforma d'artilleria abandonada que es troba a Rough Sands, al davant de la costa d'Essex, a Anglaterra, amb una superfície habitable de 550 m². La plataforma es va construir en aigües internacionals i després de la Segona Guerra Mundial va quedar abandonada. Va ser el 1967 quan Roy Bates i la seva família van escalar l'antiga fortalesa marítima, en van reclamar la sobirania i van declarar-se prínceps de Sealand. La plataforma ha s'ha mantingut fora del territori nacional britànic, tot i que té una història tèrbola i fins i tot s'han trobat passaports de Sealand en mem-

Ciutats fantasma, espais perduts, geografies ocultes o zones d'excepció... Un llibre recull la història fascinant de 48 llocs del planeta que no surten als mapes i que demostren que encara queden espais per descobrir

La ciutat de Prípiat, abandonada des del 1986. GETTY

bres de bandes de narcotràfic que demostren com es pot arribar a complir la fantasia d'un home que volia tenir un tros de terra en propietat exclusiva.

Els llocs de què parla Bonnett són fascinants, encara que hi hagi una història trista al darrere, com passa amb el desert d'Aralkum, la terra erma que ha aparegut amb la progressiva desaparició del mar d'Aral. Des dels anys 60 aquest mar s'ha encongit més d'un 80% i el seu volum ha caigut un 90%. Els visitants hi troben una planícia deserta, plena de clois-

ses enfonsades a la sorra i esquelets de barques saquejades que li donen un aspecte fantasmagòric.

És el mateix ambient que es respira a molts quilòmetres de distància, a la ciutat de Prípiat, al nord d'Ucraïna. Una vertadera ciutat fantasma on la naturalesa ha envaït els carrers i els edificis abandonats. Prípiat està a menys de tres quilòmetres de la central nuclear de Txernòbil. Tal com explica Bonnett al llibre, una tarda d'abril del 1986 els habitants van sentir un comunicat per la ràdio avisant-los de l'accident nuclear.

Sentinel
Tots els intents d'arribar-hi han rebut una pluja de fletxes

Aquell mateix dia els 45.000 ciutadans van ser evacuats. Els van dir que estarien només tres dies fora, van deixar enrere els animals de companyia, totes les pertinences, els records... però mai més van tornar.

Avui dia la zona ha sigut envaïda per una flora i una fauna prominents, però els investigadors alerten que els alts nivells de radiació afecten la vegetació i els animals.

Al llibre també hi ha exemples del que Bonnett anomena geografies "ocultes", com l'illa Sentinel del Nord, l'únic lloc del planeta habitat per indígenes que no tenen contacte amb el món. És una de les illes de l'arxipèlag d'Andaman i Nicobar, a l'oceà Índic, i té només vuit quilòmetres d'amplada. Tots els intents d'arribar-hi han tingut la mateixa contundent resposta: una pluja de fletxes. Als anys vuitanta el govern indi va començar un pla per

g u a n y a r - s e l'amistat dels habitants de l'illa.

Després de molts intents es va aconseguir que els habitants de l'illa baixessin els arcs. Des del 1996 es van interrompre les incursions i la política és, ara, deixar-los en pau.

En l'apartat *Terres de ningú*, Bonnett parla de llocs com Bir Tawil, probablement "un lloc amb tanta mala fama que ningú el vol". Es tracta d'una franja trapezoidal de desert de 2.000 km² entre el Sudan i Egipte i un dels pocs llocs del món del qual ningú reivindica la sobirania. Cap dels dos països vol aquest tros de terra perquè la seva baralla se centra en una zona molt més gran i més útil, els 21.000 km² del Triangle de Hala'ib, banyats pel mar Roig. La zona ha sigut castigada per anys de sequera i no té valor agrícola, no hi ha construccions i fins i tot els camins que hi havia han quedat ensorrats. El lloc s'ha convertit en una de les fantasies preferides dels aspirants a creacions de nacions d'internet, que han creat informacions sobre suposats reis, emirs o presidents ficticis de la zona.

Bonnett reconeix que la seva passió per descobrir llocs nous li ha portat a seguir treballant i que ja té preparada una llista de 39 noms nous per escriure el seu pròxim llibre. Diu que el que tenen en comú tots aquests llocs fora del mapa és "la necessitat d'escapar".